

Der kom én, der kom to ...

Der er langt mellem udgivelsen af bøger om psykodynamisk coaching. Anmelderne glæder sig over, at der pludselig udkom hele to.

Anmeldelse ■ Af Mette Barfort og Karen Damholt

■ Så udkom endelig en bog på dansk, der for alvor forsøger at afgrænse og beskrive begrebet psykodynamisk coaching; en bog, som nogle af os utålmodigt har ventet på. Ja, der udkom ikke blot én, men to bøger om samme emne med få måneders mellemrum. Er dette en tilfældighed? Forhåbentligt ikke.

Bøgerne er Ulla Charlotte Beck "Psykodynamisk coaching – fokus og dybde" og Karin Kell Nielsen "Individuel ledercoaching. Udvikling af relationelle kompetencer – et psykodynamisk perspektiv".

Vi ser bøgerne som udtryk for to tidligere adskilte områders konstruktive tilnærmelse til hinanden:

På den ene side har den psykoanalytiske tænkning de sidste årtier for alvor overvundet sin modstand mod at nærme sig det senmodernistiske samfunds, herunder erhvervslivets, behov for en mere hurtig, resultat- og løsningsfokuseret tilgang uden at gå på kompromis med grundlæggende teoretiske og metodiske principper. Moderne psykoanalytisk tænkning retter sig mere mod en "up-dating" i forhold til orientering i og forventninger til samtiden – en udvikling, som også begrebet psykodynamisk korttidsterapi afspejler.

Erhvervslivet på den anden side ser ligeledes ud til i større udstrækning at have overvundet en tidligere modstand mod den kliniske psykologi og i højere grad erkendt, at psykologiske processer indbefatter en kompleksitet og dybde på både individ-, gruppe- og organisationsniveau. Man er i de senere år blevet mere optaget af at se på medarbejderne som hele personligheder, dvs. kreative og følende individer, i et forsøg på at frigive de bedst mulige ressourcer hos

disse. I dag stiller enkeltindividet krav om, at arbejdet skal være meningsgivende, personligt udviklende og følelsesmæssigt engagerende. Ledelse indbefatter derfor større følelsesmæssige og personlighedsmæssige udfordringer, hvilket kan opleves positivt og udviklende, men omvendt også uoverskueligt for ledere at skulle forholde sig til.

Visse typer coaching kræver et højere niveau af psykologisk kompetence hos coachen, hvilket netop gælder den psykodynamiske tilgang, hvor teoretisk viden og praksiserfaring knyttes sammen (Karin Kell Nielsen). Begge bøger lægger afstand til en mere letbenet definition af begrebet coaching (coaching som pep-talk, livsstilscoaching m.m.) og forsøger i stedet at bidrage til en metodekvalificerende og dybtgående teoretisk forståelse af begrebet. I psykodynamisk coaching fastholdes et sammenhængende fokus og en dybde, hvor fortid og nutid forbindes i et ønske om at skabe en ønskværdig og realistisk fremtid (Ulla C. Beck). Bevidste og ubevidste processer anerkendes, og den psykodynamiske systemteori perspektiveres i coachingøjemed. Med afsæt i tilknytningsteorien belyser begge forfattere, hvordan den psykodynamisk funderede relationspsykologi kan bringes i spil såvel på individ- og gruppe- som organisationsniveau.

Bøgerne har det til fælles, at teorien underbygges af et gennearbejdet case-materiale, som gør læsningen mere nærværende og levende. Ingen af dem tilsigter en fyldestgørende gennemgang af begrebet coaching, men byder på et historisk overblik og henvender sig til fagfolk, ledere og andre praktikere, som er interesserede i at arbejde med den psykodynamiske metode. Der gives bud på den vanskelige

afgræsning af begreberne coaching, terapi og supervision, med henblik på at forstå coaching i netop den specifikke kontekst, som indbefatter ledelse og organisation.

Forskellige i deres opbygning

Ulla C. Beck gennemgår foruden individuel coaching også coaching af par og grupper. Hun tager grundigt afsæt i en gennemgang af personlighedsteorier fra Freud til Stern samt fra Foulkes over Bion til Rogers, hvad angår gruppeteorier. På den måde tages læseren ved hånden gennem kendte teorier, nu med coaching-perspektivet for øje. Dette gør umiddelbart bogen let tilgængelig, også for læsere, der ikke færdes hjemmevant i psykodynamiske teorier.

I afsnit, hvor bogen giver anvisninger på coaching i praksis, skinner en grundlæggende psykodynamisk teori igennem på en for den erfarne terapeut indlysende og forståelig måde, men dette kan være vanskeligt at fange for den ikke-psykodynamisk trænede læser. Det er oftest, når man bevæger sig i beskrivelser af praksis, at man forføres til ikke at understrege og fastholde de underliggende dynamiske principper. Man kunne måske også have skelet mere til teorier om den temafokuserede korttidsterapi, idet der forekommer flere sammenfald med coachingbegrebet.

Karin K. Nielsen henvender sig bredt til ledere, virksomheder, konsulenter og studerende. Dog forekommer hendes bog i endnu højere grad at forudsætte læsere med en psykoanalytisk og psykodynamisk baggrund og tilgang. Bogen gør flittigt brug af modeller, tekstbokse og skemaer, hvilket gør den meget brugbar i undervisningssammenhænge, og eventuelt når der skal forhandles rammeaftaler for coaching med virksomheder og organisationer.

Som det fremgår af titlen ”Individuel ledercoaching”, er der fokus på ledere, men der er bestemt inspiration at hente også til coaching i bredere forstand. I bogen er der relevant fokus på den organisatoriske kontekst, lederen og dermed coachingen indgår i, samt et perspektiv på roller, grupper, magt og dynamik. Det er nok for meget forlangt, at konteksten skulle strække sig videre til en beskrivelse af organisationen/virksomheden på et mere samfundsmæssigt og globalt niveau.

Frækt og grådigt kunne man ligeledes ønske sig, at case-materialet i begge bøger medtog eksempler på forløb, der ikke kun beskrives som vellykkede, og hvor coachen kommer i klemme fx i faglige eller etiske overvejelser – en ikke helt sjælden problematik!

- - -

Fra vores side skal der lyde et tak for de to bøger. Ulla C. Beck nævner, at det kan føles risikabelt at udfordre den etablerede psykoanalyse og coachingindustri ved at medvirke til formgivning af et nyt fænomen. Vi, der færdes i dette regi, finder det befriende at få fingre i hele to nye bøger, der tydeliggør psykoanalysen og den psykodynamiske tænkningens oplagte mulighed for at højne kvaliteten og seriøsiteten i tilgangen til coaching. Der skabes hermed forudsætning for en mere teoritung tilgang til fænomenet, hvor de hurtige og nemme løsninger ikke er målet, og hvor psykologer har masser at byde på.

Mette Barfort & Karen Damholt

BOGDATA ■

Ulla Charlotte Beck: ”Psykodynamisk coaching – fokus og dybde”. Hans Reitzels Forlag, 2009. 184 sider, 298 kr.

Karin Kell Nielsen: ”Individuel ledercoaching. Udvikling af relationelle kompetencer – et psykodynamisk perspektiv”. Dansk psykologisk Forlag, 2009. 270 sider, 348 kr.

